

PERSBERICHT BOS+: Plan van Aanpak Ruimtelijk Bedreigde Bossen

Vandaag 16 mei begint het openbaar onderzoek over de kaart met Ruimtelijke Bedreigde Bossen. De 12.262 hectare bossen die op deze kaart staan, kregen recent een ander beschermingsstatuut: ontbossing zal er enkel nog mogelijk zijn mits een ontheffing verleend door de voltallige Vlaamse Regering. Voor deze bossen moet dit een reële stap vooruit betekenen. Toch zijn er een aantal zeer kritische kanttekeningen te maken bij deze kaart, die vooral te wijten lijken aan politieke manoeuvres en haastwerk in de laatste dagen en weken voor de definitieve vastlegging van de kaart. Hierdoor zijn er grote tekortkomingen in de kaart geslopen die de kwaliteit ervan zo uitgehold hebben dat het wellicht tot een weinig werkbaar systeem zal komen. Heel wat grote, écht waardevolle en zéér bedreigde bossen uit de vorige versie van de kaart (juni 2016) zijn geschrapt en vervangen – om de aangekondigde totaaloppervlakte van ca. 12.000 hectare overeind te houden? – door duizenden piepkleine snippertjes, die je bezwaarlijk als bos kan beschouwen. Het gevolg zal zijn dat zowel de betrokken eigenaars, de natuursector als de Vlaamse Regering zelf met een zéér frustrerend stuk wetgeving in de maag gesplitst worden. De kleine bos- (en bomenrij-)eigenaar betaalt hiermee het gelag voor de grote projectontwikkelaars.

Even recapituleren: in het stilaan hopeloos versnipperde Vlaanderen, trekken de zonevreemde bossen vaak aan het kortste eind tegenover de andere claims die men op de open ruimte legt: via jaarlijks honderden kleine en grote ontbossingen wordt dag na dag een stille sluipmoord op de Vlaamse natuur gepleegd. Jaarlijks verdwijnt ca. 200 hectare bos per jaar, wat totaal onaanvaardbaar is voor een bosarme regio als Vlaanderen. De situatie verergert nog omdat de – nochtans meestal verplichte - boscompensaties niet volgen, zoals een uiterst kritisch rapport van het Rekenhof in 2016 nog aan de kaak stelde. Bovendien had onze overheid er de voorbije jaren weinig probleem mee om ook in zeer zeldzame, waardevolle bosbiotopen ontbossingen toe te laten. Geschat wordt dat slechts 15% van de Vlaamse bosoppervlakte nog écht oud bos is, en het is wetenschappelijk aangetoond dat elke ontbossing van zo een bos een onherstelbaar verlies is dat op geen enkele wijze kan gecompenseerd worden. Toch zijn ook onze Ferrarisbossen nog vaak een vogel voor de kat.

Hoopgevend was dat niet enkel BOS+ maar ook heel wat andere stemmen in het publiek debat hier meer en meer een thema van maakten. Prominente stemmen uit tal van sectoren, politici van oppositie én van meerderheid, media en middenveldorganisaties beten zich vast in het bosbehoud en lieten het niet meer los. Het werd dan ook steeds moeilijker om de gemaakte beloftes – reeds in 2011 kondigde minister Schauvliege aan dat ze een plan van aanpak klaar had voor de zonevreemde bossen – op de lange baan te blijven schuiven.

En dus hakte op 31 maart jl. de Vlaamse regering de laatste knopen dan toch door over het lang aangekondigde plan van aanpak voor de bedreigde bossen. Nadat de kaart die het plan moest afronden maandenlang als een dolgedraaide jojo telkens op en af de agenda van de Vlaamse regering was gegaan, kon minister Schauvliege eindelijk aankondigen dat de kogel door de kerk was, en dat 12.262 hectare ruimtelijk bedreigde bossen vanaf nu een betere bescherming zou genieten. Het systeem is simpel: ontbossen is verboden voor de bossen die zich op deze kaart bevinden; enkel met

een ontheffing van de Vlaamse Regering zal men hierop een uitzondering kunnen maken. Voor eigenaars die hierdoor hun plannen gehypothekeerd zien, zal de Vlaamse Regering binnen de 2 jaar een ruimtelijk uitvoeringsplan voor het betreffende gebied opstellen dat definitief uitsluitel geeft over de betrokken percelen. Een eventueel waardeverlies zal dan vergoed worden door het systeem van planschade. Door deze maatregel wordt de bescherming van deze bossen in theorie een stuk steviger, al zal de praktijk nog moeten uitwijzen hoe goed dit alles zal werken.

Bosminnend Vlaanderen slaakte, voor het eerst in jaren, een zucht van opluchting. En was vooral benieuwd naar alle details van de genomen beslissing, in de hoop dat de addertjes onder het bos beperkt zouden gebleven zijn. Helaas was niets minder waar...

Waar een eerdere kaartversie van 2016 nog een zeer degelijk werkstuk leek te zijn, zijn er door de politieke manoeuvres van de laatste maanden en het haastwerk waarin dit heeft geresulteerd, een aantal zeer grote problemen in deze kaart geslopen:

- Men heeft – t.o.v. de versie van de kaart van zomer 2016 – honderden hectare ecologisch waardevol en zeer bedreigd bos geschrappt, onder het mom van “beslist beleid”. Blijkbaar is elk bosgebied waar de voorbije 17 jaar “iets” over beslist is, op die manier uit die kaart geknipt. Waarom men de teller teruggedraaid heeft naar mei 2000 als startdatum van het “beslist beleid”, daar heeft men voorlopig het raden naar, maar de beslissing druist in elk geval zwaar in tegen wat het oorspronkelijke engagement was van het plan: die bossen beter beschermen die én ecologisch zeer waardevol zijn én zeer bedreigd. Enkele opvallende voorbeelden van bossen waar de projectontwikkelaar zijn slag heeft thuisgehaald, zijn het restant van het Ferrarisbos in Wilrijk (eigendom van de stilaan welbekende serie-ontbosser Essers nv), een gebied van ca. 50 hectare in Dilsen-Stokkem, een groot bosgebied ten oosten van stadskern Knokke, diverse grote bosgebieden ten oosten van het Esserscomplex in Genk. Her en der in Vlaanderen vind je bosgebieden van een redelijke omvang die geschrappt zijn, hoe waardevol en bedreigd ze in werkelijkheid ook zijn. Voor veel van die dossiers mag men verwachten dat hiermee hun lot bezegeld is.
- Men heeft die schrappingen “gecompenseerd” door een aantal minder bedreigde en ecologisch minder waardevolle bossen aan de kaart toe te voegen. Zo is er ontzettend veel bos dat in agrarisch gebied ligt aan de nieuwe kaart toegevoegd, en bijzonder veel geschrappt in woongebied. Aangenomen kan worden dat deze compensatie is uitgevoerd om vast te kunnen houden aan de reeds lang aangekondigde oppervlakte van meer dan 12.000 hectare bos die men zou redden.
- Deze voorbije compensatieoefening verdoezelt niet alleen het effect van de schrapping van heel veel écht waardevol en bedreigd bos, ze blijkt ook nog eens zeer haastig gedaan te zijn: aangezien de basislaag van deze hele oefening de fameuze Boswijzer is, waar enorm veel “ruis” op zit, heeft dat nu ook deze nieuwe kaart besmet. Deze zit letterlijk vol met duizenden kleine tot piepkleine polygoontjes (veelal bosranden, maar ook houtkanten en bomenrijen e.d.m.). Een gevolg is bv. dat de kern van zeer veel bossen een “gewoon” statuut blijft hebben, terwijl hun randen voortaan enkel via een ontheffing van de Vlaamse Regering kunnen ontbost worden. Gevolg is ook dat heel veel mensen vaststellen dat – bij wijze van spreken - de bomenrij langs hun oprit nu ineens als “toplaagbos” wordt beschouwd, en dat ze een beslissing van de Vlaamse regering zullen nodig hebben als ze die bomen ooit willen kappen. De nieuwe kaart bevat meer dan 12.000 “bossen” die kleiner dan 0,5 hectare, samen is dit goed voor maar liefst 1.400 hectare. Gevolg is dat de kleine bos- (en houtkant)eigenaar het gelag betaalt, terwijl de grote projectontwikkelaars – met dank aan de Vlaamse Regering – de dans ontspringen.

Uitsnede uit de kaartlaag op grondgebied Geraardsbergen; in roze de “bossen” die door dit plan van aanpak beter beschermd zullen worden, en enkel nog mits een ontheffing van de voltallige Vlaamse Regering kunnen ontbost worden. Het is duidelijk dat hier zeer veel piepkleine perceeltjes door gevat worden, wat tot een frustrerend en wellicht onwerkbaar stuk wetgeving heeft geleid. Dergelijke vaststellingen kan men over heel Vlaanderen maken, als men gaat inzoomen op de kaart.

Onderstaande tabellen¹ maken één en ander verder duidelijk. De eerste toont aan dat er een enorme verschuiving is van bos in de “harde” bestemmingen naar bos in agrarisch gebied, dat per definitie een stuk minder bedreigd is.

De onderste twee tabellen geven de oppervlakteklassen van de polygonen weer: tussen de versie 2016 en de huidige kaart is er een enorme verschuiving waarbij grote boscomplexen uit de kaart geschrapt zijn en werden gecompenseerd door “klein grut”: meer dan 12.000 “bossen” op de nieuwe kaart zijn kleiner dan 0,5 ha; samen goed voor meer dan 1400 ha! In hoeverre het hier om écht bos gaat, is zeer de vraag, om maar niet te spreken over de ecologische waarde van en de mate van bedreiging op dit soort piepkleine snippers.

Oppervlakte bos op de kaartlaag per bestemming.

	Kaartlaag 2016	Kaartlaag 2017
Agrarisch	6258,82 Ha	7908,84 Ha
Industrie	509,35 Ha	502,61 Ha
Overig	1134,63 Ha	867,81 Ha
Recreatie	2092,69 Ha	1352,00 Ha
Woongebied	2538,92 Ha	1630,35 Ha
agrarisch bijgekomen	1650,01 ha	
Industrie	-6,7473 ha	
Overig	-266,81 ha	

¹ Belangrijke kanttekening bij deze tabellen is dat we onze analyse van de kaartlaag van 2016 hebben moeten baseren op een zeer weinig gebruiksvriendelijke pdf, omdat de Vlaamse overheid die nooit in een andere vorm heeft vrijgegeven. Dit heeft de analyses erg bemoeilijkt en zou kunnen leiden tot kleine foutjes. De grootte-orde van de vastgestelde trends staat echter niet ter discussie.

Recreatie	-740,68 ha	
Woongebied	-908,57 ha	

Kaart 2016:

OPPERVLAKTE CATEGORIE	OPPERVLAKTE	AANTAL POLYGONEN	PERCENT
>10 HA	5963,965	241	47,48
5 TOT 10 HA	2193,159	321	17,46
1 TOT 5 HA	3833,561	1731	30,52
0,5-1 HA	479,2799	629	3,81
0,2-0,5 HA	83,2531	221	0,66
0,2-0,1 HA	6,5391	42	0,05
0,1-0,05 HA	0,7601	9	0,01
0,05-0,01 HA	0,1062	3	0

Kaart 2017:

OPPERVLAKTE CATEGORIE	OPPERVLAKTE	AANTAL POLYGONEN	PERCENTAGE
>10 HA	1964,697	112	16,02
5 TOT 10 HA	1824,614	265	14,88
1 TOT 5 HA	5599,634	2665	45,66
0,5-1 HA	1457,482	2018	11,88
0,2-0,5 HA	894,2324	2690	7,29
0,2-0,1 HA	278,4519	1921	2,27
0,1-0,05 HA	139,6693	1937	1,13
0,05-0,01 HA	102,824	4166	0,83
0,01 HA	0,01	1	0

Conclusie: Er is de voorbije maanden door politieke manoeuvres bijzonder veel erg groot, zeer waardevol bos uit de vorige versie van de kaart geschrapt, en vervangen door een groot aantal piepkleine polygonen. We mogen ervan uitgaan dat, als deze kaart op deze manier overeind blijft, zowel de betrokken boscijneers (of soms houtkanteijneers), de bosorganisaties en de Vlaamse overheid zelf met een zeer frustrerend en wellicht onwerkbaar stuk wetgeving in de maag gesplitst gaan zitten.

Het openbaar onderzoek gaat vandaag in en loopt nog tot 14 juli 2017. Alle info vindt men op <https://www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/openbaar-onderzoek/bescherming-van-bossen-vlaanderen>.

Contactpersoon: Bert De Somviele, directeur BOS+
Bert.Desomviele@bosplus.be
0474/274.094